

Mark Rozell (Patterson, Nova Jersey, 1959) és un dels politòlegs més prestigiosos dels Estats Units i autor d'una desena de llibres. Al darrer, *The New Politics of the Old South* ('La nova política del vell sud'), analitza les transformacions polítiques d'una regió clau en la història del país. Rozell, professor de la Universitat George Mason, a l'estat de Virgínia, analitza la victòria de Barack Obama.

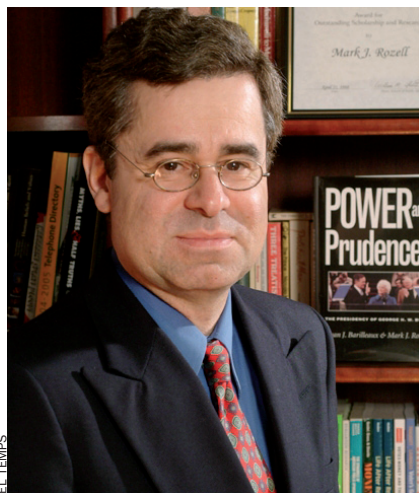
Us ha sorprès la victòria de Barack Obama a les eleccions presidencials dels Estats Units, sobretot per la forma contundent com s'ha produït?

—No, no m'ha sorprès. Era un mal any per a qualsevol candidat que es presentés sota les sigles del Partit Republicà. Crec que cap altre candidat presidencial republicà tampoc no hauria pogut guanyar aquestes eleccions. El sol fet que John McCain fos competitiu durant tant de temps és per si sol un fet remarcable i sorprenent. Tots els indicadors polítics, com la baixíssima popularitat del president Bush o el fet que la població culpí els republicans de la mala situació de l'economia, apuntaven que els demòcrates guanyarien aquestes eleccions amb molta facilitat.

—Per tant, McCain no ha perdut pels errors de la seva campanya, dels quals ha parlat molt la premsa?

—Crec que l'atmosfera política del país feia quasi impossible una victòria republicana, i els errors de la campanya de McCain van acabar d'enterrar les poques opcions de què disposava. És clar que va ser una gran relliscada dir que els fonaments de l'economia eren sans just abans que s'enfonsés, o bé reconèixer públicament no entendre gaire en economia. Igualment, també va ser una errada d'escollir Sarah Palin com a aspirant a la vicepresidència; ara tothom ja ho veu clar. Palin va ser capaç de solidificar la base conservadora republicana, mobilitzar-la, però, en canvi, no tan sols no va ajudar McCain a estendre la seva base de suport, sinó que li va fer perdre vots entre uns altres sectors de la societat, com ara els independents, que l'han vista com una mala elecció.

“Cap president no podria complir unes expectatives tan altes”

Mark Rozell

—Quins són, a parer vostre, els aspectes clau de la campanya victoriosa de Barack Obama?

—Obama ha dut a terme una campanya quasi sense errades, la qual cosa és molt remarcable. El futur president ha demostrat ser molt disciplinat. Durant una campanya, sobretot si és tan llarga com aquesta, tot polític sol fer errades, relliscades que l'obliguen a disculpar-se i fer-se enrere. En el seu cas, només hi ha hagut una excepció, que jo recordi: quan va fer aquell comentari que la gent, quan està frustrada, s'aferra a la religió i a les pistoles. I, de fet, va

ser en una reunió privada en què, en teoria, no hi havia cap periodista, i els comentaris eren *off the record*. En segon lloc, ha demostrat ser una persona molt segura de si mateixa i posseir la personalitat, dins el món de la política, més carismàtica que he vist en tota la meua vida. Un altre encert ha estat centrar el discurs en l'economia. A més, les seves actuacions als debats van ser molt completes, i la majoria de la població, segons les enquestes, el va considerar com a guanyador. Va tenir una actitud més presidencial, més tenaç. Finalment, va engegar una maquinària formidable de captació de donacions, que li ha permès no només de batre, i de llarg, tots els rècords històrics, sinó també de poder finançar la maquinària electoral més sofisticada de la història moderna. Per posar-ne un exemple, al meu estat, a Virgínia, Obama tenia unes cinquanta oficines, mentre que McCain no arribava ni a la meitat. En campanyes anteriors, els demòcrates amb prou feines hi obrien quatre oficines, en aquest estat.

—Creieu que aquesta elecció implica l'inici d'una nova era?

—Aquesta és la pregunta clau a respondre per a tot politòleg després d'aquestes eleccions. Hi ha molta gent disposada a augurar l'inici d'una nova

era, amb profunds canvis sòcio-polítics. De fet, és clar que Obama ha aconseguit guanyar en territoris, i entre sectors socials, on els republicans han estat tradicionalment molt forts. M'estimo més ser més cautelós, i crec que s'han d'esperar almenys un parell de cicles electorals per a poder fer aquestes d'afirmacions. És perfectament possible que la còmoda victòria d'Obama es degui al fet que totes les circumstàncies de la conjuntura política i econòmica anaven contra els republicans. Jo no descarto, ni de bon tros, que d'aquí a dos anys, a les eleccions legislatives de mig mandat, el pèndol oscil·li cap a l'altra direcció, i els republicans siguin capaços de canviar la dinàmica política. Tot dependrà de com evolucioni l'economia, i si Obama és capaç de complir les promeses en un àmbit com el de la guerra de l'Iraq.

—Obama ha estat definit per alguns com el membre més “esquerranós” del Senat. En canvi, ell es presenta com una figura pragmàtica amb voluntat d'arribar a consensos bipartidistes. Què se'n pot esperar, del seu govern?

—Obama i els demòcrates tenen una oportunitat d'or per a consolidar els guanyats obtinguts en aquestes eleccions i obrir una era en què siguin el partit hegemònic. Que ho aconseguixin dependrà de la manera com gestionin el resultat. Si el president Obama governa exclusivament des de l'esquerra, o bé el Congrés l'empeny cap a una acció de govern amb un marcat to ideològic, poden fracassar, i el panorama se'ls pot girar contra molt ràpidament. Els demòcrates han de saber interpretar correctament el mandat que els ha enviat el poble nord-americà. Han de centrar-se en les qüestions econòmiques més que no pas en les que creen divisió social. Han de restaurar la confiança de la ciutadania en la capacitat del govern de gestionar l'economia.

—Obama ha despertat una il·lusió inèdita entre sectors molt variats de la societat nord-americana. Creieu que acabarà decebant unes expectatives tan altes?

—Sí. Estic convençut que acabarà decebant la gent. Les expectatives, tant a dins del país com a l'exterior,

Milers de seguidors reben Barack Obama amb banderes dels Estats Units en el moment que compareix per fer el discurs de la victòria, al Grant Park de Chicago, el 4 de novembre passat.

són desorbitades. El sistema nord-americà, a diferència dels vigents a molts països europeus, és més fragmentat perquè els partits polítics són molt més laxos. La presidència del país és una institució poderosa, però hi ha un sistema de contrapesos entre les diverses institucions que fa molt difícil d'aconseguir canvis substancials i ràpids. El president ha de bastir coalicions amb diversos sectors polítics per poder acomplir la seva agenda. I això requereix sovint temps i compromisos. Em preocupa veure les expectatives que s'han creat al voltant d'Obama. Ni ell ni cap altre president no seria capaç de complir-les. Espero que durant les setmanes vinents la gent reflexionarà, i se n'adonarà. Perquè, si no, la pressió serà molt gran i pot impedir que Obama governi amb la prou calma per a prendre les decisions correctes.

—Com influirà en la qüestió racial el fet que s'hagi elegit el primer president afroamericà de la història dels Estats Units?

—Crec que, fins i tot abans d'aquesta victòria, Obama ja havia colpit la cultura dels Estats Units. Ha aconseguit de tombar una barrera que molta gent creia que continuaria existint durant la resta de la seva vida. Això és una mostra de la vitalitat de la democràcia d'aquest país, que permet que el membre d'una minoria que representa només el 12% de la societat pugui ser triat per liderar el país. No és una cosa que pugui passar a totes les societats plurals que tenen minories racials o ètniques. A més, ell mateix, més enllà del seu color, és una figura unificadora. Crec que és sincer en les seves intencions d'unificar el país, d'unir diversos grups amb característiques socials diferents. Si reïx en la seva empresa, haurà avançat molt en el camí per a guarir les ferides que han restat obertes en aquest país des de fa segles.

—Sou un especialista de la política dels estats del sud. Què diuen aquestes eleccions de les dinàmiques polítiques i socials que hi tenen lloc?

—Doncs els canvis hi són enormes, i ningú no els hauria anticipats fa només uns pocs anys, quan el sud era considerat el gran bastió del Partit Republicà. Deixant de banda en aquesta anàlisi Florida —que és al sud geogràficament, però per la composició demogràfica sembla més un estat del nord-est del país, o de l'oest—, és evident que els que foren els estats confederats a la guerra civil van canviant. Obama ha estat capaç de guanyar a Virgínia, seu de la Confederació, i probablement també a Carolina del Nord, la qual cosa implica un canvi

important en el mapa electoral. S'ha de reconèixer l'audàcia d'Obama en plantejar una estratègia per als cinquanta estats, és a dir, una vertadera campanya nacional, en lloc de centrarse només en els nuclis urbans, i donar per perdut mig país.

—Quin creieu que serà el futur del Partit Republicà després d'aquesta derrota?

—Es veu a venir que hi haurà batalla interna per a definir l'ànima del partit entre les diverses famílies o corrents que l'integren. Els sectors més conservadors volen radicalitzar

el missatge, mentre que els altres, més moderats, creuen que és necessari cercar el centre polític per a expandir la base de suport del partit. Com que domina les estructures locals del partit el sector conservador, que té la capacitat de nomenar els aspirants, veig molt difícil que el sector moderat sigui capaç d'agafar el timó dels republicans.

—Amb relació al lideratge republicà, Sarah Palin continuarà essent una figura important a l'escena política nacional o tornarà al seu feu d'Alaska?

—Ella mateixa ha dit que vol continuar tenint un paper important a la política nacional després de la campanya, és a dir, que això serà així perquè ha aconseguit de despertar un fort sentiment de lleialtat en l'ala més conservadora del partit. Especialment, la dreta religiosa veu en ella el futur del partit. És difícil de predir exactament si reeixirà a convertir-se en la líder del partit, però és clar que hi farà un paper important en el futur.

*Ricard González
Washington*